

Főoldal>Az Ön jogai>Alapjogok>Kitől kaphatok segítséget?>Glosszáríum

Glosszáríum

Ha olyan kifejezéssel találkozok alapvető jogjaival kapcsolatban, amelynek a jelentésében nem biztos, nézze meg glosszáríumunkat. Itt megtalálja a leggyakrabban használt kifejezések magyarázatát.

Az általános jogok területei

Kifejezés	Meghatározás
Jog az igazságszolgáltatáshoz és már szervekhez való forduláshoz olyan jogorvoslatban való részesülés érdekében, mint például a kötelező erejű határozat vagy a pénzügyi kártérítés	Ez arra az esetre vonatkozik, amikor nem tud jótételt szerezni, részrehajló a tárgyalás vagy helytelenül tartanak zárt tárgyalást, a bíróság nem független, az eljárás időtartama nem ésszerű vagy ha nem biztosítják a költségmentességét vagy a jogi képviseletét. Akkor is érvényes, ha azelőtt bűnösnek bántak Önnel, mielőtt a bűnösségét bíróság előtt bebizonyították volna, olyan cselekményért tartják bűnösnek, amely nem bűncselekmény, a büntetés túl súlyos vagy ugyanazon cselekményért büntetőeljárásban kétszer büntetik meg.
Fogyasztói jogok	Ez olyankor kerül szóba, amikor egy termék vagy szolgáltatás vásárlása során (ideértve az online vásárlást is) tisztességtelen bánásmóddal szembesül, vagy ha amit vásárolt minőségileg kifogásolható. Olyan kérdésekre is kiterjed, mint például a tisztességtelen szerződési feltételek vagy ha egy reklám megtévesztette, illetve ha a társasutazásának szervezője csődbe ment.
Környezetvédelmi jogok	Ez arra az esetre vonatkozik, amikor nem megfelelően óvják vagy védik a környezetet, ahol lakik. Önt ez akkor is védi, ha olyan környezetszennyezéstől szenved, mint például a rossz minőségű levegő vagy mérgező vegyi anyagok.
A gondolatszabadsággal, a véleménynyilvánítás szabadságával és a vallásszabadsággal kapcsolatos jogok	Ez olyankor érvényes, ha korlátozzák az Ön véleményalkotási szabadságát, illetve az információk és gondolatok befogadásának és átadásának szabadságát, többek között online is. Olyan tevékenységekre is vonatkozik, mint például műalkotások szabad létrehozása, előadása, forgalmazása vagy kiállítása.
Menedékjog és bevándorlási jogok	Ez olyankor kerül szóba, amikor megakadályozzák menedékjog kérelmezésében vagy olyan országba toloncolják ki, utasítják ki vagy adják ki, ahol komoly veszélye van annak, hogy Önt halálbüntetésnek, kínzásnak vagy egyéb embertelen vagy megalázó bánásmódnak, illetve büntetésnek vetik alá.
Az EU-ban való szabad mozgással kapcsolatos jogok	Ez arra az esetre vonatkozik, amikor akadályozzák az Európai Unió területén belül – például munka, tanulás, vállalkozás vagy egy családtag követése céljából történő – szabad mozgását vagy az ott tartózkodását,
A megkülönböztetésmentességhez való jogok	Ez arra az esetre vonatkozik, ha Önnel a neme, faji vagy etnikai származása, életkora, fogyatékosága, (leszbikus, meleg, biszexuális, transznemű vagy interszexuális emberek esetében) szexuális irányultsága, vallása és meggyőződése vagy egyéb alapon másként bántanak olyan területeken, mint az oktatás, a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, a termékekhez és szolgáltatásokhoz, illetve a lakhatáshoz való hozzáférés. Ez akkor is érvényes, ha Ön gyűlölet-bűncselekmény áldozatává válik – azaz olyan bűncselekménynek, amelyet a rasszizmus, idegengyűlölet, vallási intolerancia vagy az Ön tényleges vagy vélt fogyatékosága, szexuális irányultsága vagy nemi identitása motivált.
A személyes adatok védelmével kapcsolatos jogok	Ez az Ön személyes adatainak (bármely, ami alapján Ön beazonosítható, mint például a neve, telefonszámai, születési ideje vagy fényképek) mások (más személyek, társaságok, hatóságok, a kormányzat, ügynökség vagy bármely más szerv) általi gyűjtésére, az azokhoz való hozzáférésre, valamint azok felhasználására vonatkozik, online is. A kéréstlen direkt marketing hívásokat vagy leveleket is magában foglalja.
A testi és szellemi sérthetlenség védelmével kapcsolatos jogok	Ez arra az esetre vonatkozik, amikor Önt bántalmazzák, tisztességtelenül veszik őrizetbe, megkínózzák, illetve embertelen vagy megalázó bánásmód, büntetés, rabszolgaság, kényszermunka vagy emberkereskedelem áldozatává válik. Olyan esetekben is alkalmazható lehet, ha például egy hozzátartozót megöltek.
A társadalmi és politikai részvételhez való jog	Ez olyankor kerül szóba, amikor Önt megakadályozzák békés gyülekezésben, politikai párt megalakításában, vagy szakszervezetbe vagy bármely más szövetségbe való belépésében. Akkor is érvényes, ha valamely választáson korlátozzák az Ön választásra való jogosultságát vagy választhatóságát. Amennyiben az Ön nemzeti hatóságai megtagadják Öntől a diplomáciai vagy konzuli védelmet, ez a jog arra is kiterjed.
A magán- és a családi élet védelmével kapcsolatos jogok	Ez arra az esetre vonatkozik, amikor beavatkoznak a magán- vagy családi életébe. Ide tartozik a személyazonossága (például a névválasztása, öltözködése, nemi identitása), (gondatlan vagy hozzájárulás nélküli) orvosi kezelése, zaklatása (ideértve az internetes zaklatást is), a rendőrség általi indokolatlan motozás vagy ujjnyomatvétel, a szülők és gyermekek közötti kapcsolat, az Ön és partnere közötti kapcsolat (ideértve az azonos neműek élettársi kapcsolatát is), az örökbefogadás stb. Azokat a helyzeteket is magában foglalja, amikor Önt anyasággal kapcsolatos okok miatt elbocsátják, valamint a fizetett szülési és szülői szabadsághoz való jogot is ide soroljuk.
Tulajdonjogok	Ez arra az esetre vonatkozik, amikor Önt megakadályozzák tulajdonának élvezetében, ideértve a földet, a lakást, a gépkocsit stb. is. Akkor is érvényes, ha Ön szerzőként vagy feltalálóként a saját alkotását kívánja levédetni és abból hasznot húzni. Ez szerzői joggal védett munkákkal, valamint szabadalmakkal, védjegyekkel és eredeti üzleti módszerekkel és ipari eljárásokkal lehet kapcsolatos.
A jó közigazgatással kapcsolatos jogok	Ez olyankor kerül szóba, amikor hivatali visszásságra kívánja felhívni a figyelmet, ha például az ügyét nem pártatlanul, tisztességesen vagy ésszerű időn belül kezeli egy kormányhivatal, helyi hatóság vagy bármely más közintézmény.

Jogok a szociális biztonság és ellátás, az oktatás, a lakhatás, valamint az egészségügyi ellátás terén	Ez arra az esetre vonatkozik, amikor Önt megakadályozzák a társadalombiztosítási jogosultságához és a szociális ellátáshoz való hozzáférésben, elsősorban anyaság, betegség, baleset, munkahely elvesztése vagy idős kor esetén. Magában foglalja az Ön jogát az alapvető orvosi ellátáshoz és kezeléshez való hozzáféréshez, valamint a szociális ellátáshoz és lakástámogatáshoz, ideértve a pénzügyi támogatást is. Kiterjed a kötelező oktatáshoz valamint a felsőoktatáshoz és továbbképzéshez való hozzáférésben tapasztalt problémákra is, ideértve az egyetemi és szakképzést vagy az oktatási intézmények által a szülők vallási, filozófiai vagy pedagógiai meggyőződéseinek tiszteletben nem tartását is. Az olyan általános szolgáltatásokhoz való hozzáférésben tapasztalható problémákra is érvényes, mint például a postai szolgáltatások, távközlés és közlekedés.
Meghatározott veszélyeztetett csoportok jogai: fogyatékossgal élő személyek, gyermekek és időskorúak	Ez arra az esetre vonatkozik, amikor Önt a szociális ellátásokhoz való jutásban (mint például a rokkantsági nyugdíj) akadályozzák, vagy a társadalmi, kulturális és politikai életben való részvétele veszélyeztetett, mivel Ön egy gyermek, időskorú vagy Ön nem részesül kifejezett védelemben mint a következő csoportok valamelyikének tagja: gyermek, időskorú vagy fogyatékossgal élő személy.
Munkavállalói jogok és az önfoglalkoztatással és üzleti tevékenységgel kapcsolatos jogok	Ez olyankor kerül szóba, amikor Önt megakadályozzák a szabad munka választásban, a munkavégzésben vagy üzleti vállalkozás szabad létrehozásában és vezetésében. Munkavállalóként a munkahelyi tájékoztatáshoz és konzultációhoz való jogait, a kollektív tárgyaláshoz és fellépéshez, az indokolatlan elbocsátással szembeni védelemhez, valamint a tisztességes és méltányos munkakörülményhez való jogot is magában foglalja. Kiterjed a fiatalok munkahelyi védelmének hiányára és a gyermekmunkára is.

A testi és szellemi sérthetlenség védelmével kapcsolatos jogok

Kifejezés	Meghatározás
Emberi méltóság	Joga van ahhoz, hogy igazságosan és tisztelettel bánjanak Önnel.
Az élethez való jog	Ez a jog védi meg Önt például a rendőrség általi halált okozó túlzott erő használatától és a halálbüntetéstől.
A személyi sérthetlenséghez való jog	Önnek joga van ahhoz, hogy a testi vagy szellemi épségének károsításától vagy a testi vagy szellemi kizsákmányolástól védelemben részesüljön. Ez a jog kiterjed arra is, hogy védelemben részesüljön azzal szemben, hogy a hozzájárulása nélkül megműtsék vagy a szerveit eladják. Az „emberi nem” gondolatát általánosságban is védi, azáltal, hogy tiltja az emberi klónozást, valamint az egyes társadalmi vagy etnikai csoportok gyermekvállalásának megakadályozására irányuló reprodukciós beavatkozást.
A kínzás és az embertelen vagy megalázó bánásmód, illetve büntetés tilalma	Önnek jogában áll védelemben részesülni a kínzással és a szándékosan megalázó, fájdalmas vagy szenvedést okozó bánásmóddal szemben.
A rabszolgaság és/vagy a kényszermunka tilalma	Az Ön joga, hogy más személy Önt ne birtokolhassa vagy irányíthassa, illetve, hogy egyik helyről egy másikra ne szállíthassák munkavégzés vagy valaminek az Ön akarata ellenére történő végzése céljából.
A szabadsághoz és a személyi biztonsághoz való jog	Önnek jogában áll, hogy védelemben részesüljön az alapos ok nélkül történő fogva tartás ellen. Például, csak akkor börtönözhetik be, ha bűncselekményt követett el; csak akkor tartóztathatják le, ha bűncselekmény elkövetésével gyanúsítják, és indokolatlanul nem vethetik túlzott és durva motozásnak alá.

A megkülönböztetésmentességhez való jogok

Kifejezés	Meghatározás
A kulturális, vallási és nyelvi sokszínűség tiszteletben tartása	Ez a jog a kulturális, nyelvi és vallási sokszínűséget védi, valamint Ön számára lehetővé teszi, hogy részt vegyen és hozzájáruljon ehhez a sokszínűséghez.
Hátrányos megkülönböztetés /igazságtalan bánásmód a foglalkoztatás terén	Önnel nem bánhatnak a munkahelyén máshogy vagy igazságtalanul a faji hovatartozása, életkora, szexuális irányultsága stb. miatt.
Hátrányos megkülönböztetés /igazságtalan bánásmód az oktatás terén	Önnel az oktatásban nem bánhatnak máshogy vagy igazságtalanul a faji hovatartozása, életkora, szexuális irányultsága stb. miatt.
Hátrányos megkülönböztetés /igazságtalan bánásmód a lakhatás terén	Önnel nem bánhatnak máshogy vagy igazságtalanul a faji hovatartozása, életkora, szexuális irányultsága, stb. miatt, amikor egy helyet keres, ahol lakhat vagy otthon érezheti magát.
Hátrányos megkülönböztetés /igazságtalan bánásmód a szociális védelem terén	Önnel nem bánhatnak máshogy vagy igazságtalanul a faji hovatartozása, életkora, szexuális irányultsága stb. miatt, amikor szociális ellátásban részesül.
Hátrányos megkülönböztetés /igazságtalan bánásmód a termékek és szolgáltatások terén	Önnel nem bánhatnak máshogy vagy igazságtalanul a faji hovatartozása, életkora, szexuális irányultsága stb. miatt, amikor termékekhez és szolgáltatásokhoz kíván jutni.

A gondolatszabadsággal, a véleménynyilvánítás szabadságával és a vallásszabadsággal kapcsolatos jogok

Kifejezés	Meghatározás
Gondolatszabadság, a véleménynyilvánítás szabadsága és vallásszabadság	Ön szabadon kifejezheti gondolatait (ideértve ideológiát és erkölcsi értékeket is), valamint a vallásos vagy nem vallásos meggyőződését.
A véleménynyilvánítás szabadsága és az információszabadság	Szabadon kifejezhet és átvehet különböző gondolatokat és információkat. A sajtó is szabadon közzétehet bármilyen információt, amely nem hamis vagy rágalmozó.
A művészetek és a tudomány szabadsága	Szabadon élvezhet és tanulmányozhat kulturális műveket és tudományos tanulmányokat, valamint tanulhat azokból. Amennyiben ezek a művek közkinccsé váltak, illetve nem vonatkozik rájuk szerzői jog, nyilvánosan meg is oszthatja azokat.

A társadalmi és politikai részvételhez való jog

Kifejezés	Meghatározás
-----------	--------------

Gyülekezési és egyesülési szabadság	Szabodon gyülekezhet nyilvánosan vagy zártkörűen, valamint egyesülhet másokkal bármilyen célból, amennyiben az a cél törvényes.
Választásra jogosultság és választhatóság a választásokon	Jogában áll bármely választáson részt venni, amelyre jogosult, és választható is.
A diplomáciai és konzuli védelemhez való jog	Jogában áll a nagykövetsége vagy konzulátusa védelemében részesülni.

A magán- és a családi élet védelmével kapcsolatos jogok

Kifejezés	Meghatározás
A magán- és családi életének, otthonának és kapcsolattartásának tiszteletben tartásához való jog	Jogában áll védelemben részesülni a személyes és családi életének jogellenes megzavarásával szemben, ideértve az otthonában és a másokkal folytatott kapcsolattartásában is (többek között online).
A házasságkötéshez és családalapításhoz való jog	Önnek jogában áll a partnerét elvenni, valamint családot alapítani.
A családi és szakmai élet összeegyeztetéséhez való jog (jog az anyasággal kapcsolatos indokkal való elbocsátás elleni védelemhez, valamint jog a gyermek születését vagy örökbefogadását követően a fizetett szülési szabadsághoz és szülői szabadsághoz)	Önnek jogában áll megtalálni az egyensúlyt a szakmai és a családi élet között, többek között joga van az anyasággal kapcsolatos jogalap nélküli elbocsátástól való védelemre is. Ez a gyermek születését vagy örökbefogadását követően a fizetett szülési és szülői szabadsághoz való jogát is magában foglalja.

Munkavállalói jogok és az önfoglalkoztatással és üzleti tevékenységgel kapcsolatos jogok

Kifejezés	Meghatározás
A foglalkozás megválasztásának szabadsága és a munkavállaláshoz való jog	Szabodon dönthet arról, hogy hol fejlessze szakmai készségeit, igényeit és vágyait.
A vállalkozás szabadsága	Önnek jogában áll egy üzleti vállalkozást elindítani a bevett gyakorlatot meghaladó további korlátozások nélkül.
A munkavállalók joga a vállalkozáson belüli tájékoztatáshoz és a velük való konzultációhoz	Önnek jogában áll a munkahelyi jogaival kapcsolatban tájékoztatásban részesülni, és beleszólással rendelkezni, amikor az Önt közvetlenül érintő munkakörülmények megváltoznak.
A kollektív tárgyaláshoz és fellépéshez való jog	Önnek jogában áll a munkahelyén másokkal kollektíven együttműködni kollektív szerződések, munkaszerződések megtárgyalásának, illetve más, az Ön munkakörülményeire hatással lévő, kapcsolódó tárgyalások részeként. Ez a jog azt is megengedi, hogy olyan szervezett fellépésbe kezdjenek, mint a sztrájk, a tiltakozás, illetve más hasonló fellépések.
A munkaközvetítői szolgáltatások igénybevételének joga	Önnek jogában áll szabadon igénybe venni munkaerő-közvetítő ügynökségeket és más társaságokat, akik segíthetnek a képzettségének és tapasztalatának megfelelő munkát találni.
Védelem indokolatlan elbocsátás esetére	Önnek jogában áll védelemben részesülni a munkahelyéről az alkalmazandó munkatörvényeknek nem megfelelő módon történő elbocsátással szemben.
A tisztességes és az igazságos munkakörülményekhez való jog	Önnek joga van olyan munkakörülményekhez, amelyek megfelelnek a tisztességesség és igazságosság normáinak.
A gyermekmunka tilalma, valamint a fiatalok védelme a munkahelyen	Önnek jogában áll védelemben részesülni a munkaképesség törvényes korhatára előtt történő foglalkoztatással szemben. Akkor is létezik védelem, ha Ön a munkaképesség törvényes korhatárán belül dolgozik.

Jogok a szociális biztonság és ellátás, az oktatás, a lakhatás, valamint az egészségügyi ellátás terén

Kifejezés	Meghatározás
Az oktatáshoz való jog	Önnek joga van hozzáférni az oktatási rendszerekhez.
Szociális biztonság és szociális ellátás	Joga van hozzáférni a szociális biztonsági rendszerekhez (ideértve a nyugdíjat, a munkahelyi balesetekkel szembeni védelmet és különböző álláskeresői ellátásokat is), valamint más szociális ellátási programokhoz.
Egészségügyi ellátás	Önnek jogában áll az egészségügyi rendszerekhez hozzáférni.
A globális gazdasági érdekű szolgáltatásokhoz való hozzáférés	Önnek joga van az olyan általános szolgáltatásokhoz való hozzáféréshoz, mint például az energia, a közlekedés vagy a vízszolgáltatások.

Jog az igazságszolgáltatáshoz és már szervekhez való forduláshoz olyan jogorvoslatban való részesülés érdekében, mint például a kötelező erejű határozat vagy a pénzügyi kártérítés

Kifejezés	Meghatározás
A hatékony jogorvoslatához és a tisztességes eljáráshoz való jog	Önnek joga van az igazságszolgáltatáshoz vagy a jogainak más módon történő követeléséhez. Az a tény, hogy a bíróság létezik, még nem elég; használni is kell ahhoz, hogy olyan határozatokat hozzon, amely megváltoztatja az eljárás tárgyát képező helyzetet. A bíróságoknak igazságosaknak is kell lenniük – Önnek és másokkal egyformán, meghatározott szabályok szerint kell bánniuk.
Az ártatlanság védelme és a védelemhez való jog	Önnek jogában áll, hogy ártatlanként kezeljék mindaddig, amíg a bűnösségét nem bizonyították; ahhoz is joga van, hogy védelemben részesüljön, amikor valamilyen bűncselekménnyel vádolják.
A bűncselekmények és büntetések törvényességének és arányosságának elvei	Önnek jogában áll védelemben részesülni az alól, hogy egy olyan bűncselekmény miatt büntessék, amelyről a törvény nem rendelkezik. A büntetéseknek az elkövetett bűncselekménnyel arányosaknak is kell lenniük.
Jog ahhoz, hogy büntető eljárásban ne állítsák bíróság elé, illetve ne	Önnek jogában áll, hogy védelemben részesüljön azzal szemben, hogy ugyanazon bűncselekmény miatt, egyetlen bűntény miatt valamely bíróság elé többször idézzék és többször büntessék meg.

büntessék meg kétszer ugyanazon bűncselekményért	
--	--

Menedékjog és bevándorlási jogok

Kifejezés	Meghatározás
Menedékjog	Jogában áll egy másik európai uniós országban menedékjogot kérni.
Védelem kitoloncolás, kiutasítás vagy kiadatás esetén	Önnek jogában áll védelemben részesülni a jogellenes kitoloncolással, kiutasítással vagy kiadatással szemben abból az országból, ahol tartózkodik.

Meghatározott veszélyeztetett csoportok jogai: fogyatékossgal élő személyek, gyermekek és időskorúak

Kifejezés	Meghatározás
A gyermekek jogai	Gyermekként Önnek joga van a jóllétéhez szükséges védelemhez és gondozáshoz. Ahhoz is joga van, hogy a véleményét meghallgassák és figyelembe vegyék.
Fogyatékossgal élő személy	Önnek jogában áll védelemben részesülni azzal szemben, hogy a szellemi vagy fizikai állapota hatással legyen az egyéb jogainak teljes körű gyakorlására.
Az idősek jogai	Idős személyként jogában áll méltóságteljes és önálló életet élni, valamint a társadalmi és kulturális életben részt venni.

A hátrányos megkülönböztetés alapja

Kifejezés	Meghatározás
Nem	Ez megvédi attól, hogy a neme miatt másképpen bánjanak Önnel, például ha nem léptetik elő azért, mert nő vagy férfi.
Faji és etnikai származás	Ez megvédi attól, hogy az etnikai vagy faji háttere miatt másképpen bánjanak Önnel.
Életkor	Ez megvédi attól, hogy az életkora miatt másképpen bánjanak Önnel.
Fogyatékossgal	Ez megvédi attól, hogy bármilyen típusú fogyatékossgal miatt másképpen bánjanak Önnel.
Szexuális irányultság	Ez megvédi attól, hogy másképpen bánjanak Önnel, mert Ön például az azonos neműekhez vagy mindkét nemhez vonzódik.
Vallás és meggyőződés	Ez megvédi attól, hogy másképpen bánjanak Önnel a vallásos, ateista vagy agnosztikus meggyőződése miatt.
Egyéb tényezők	Ez megvédi attól, hogy a fent felsorolt tényezőkön kívül egyéb alapon, mint például a politikai hovatartozás, külső megjelenés stb. miatt másképpen bánjanak Önnel.

A hátrányos megkülönböztetés területei

Kifejezés	Meghatározás
Oktatás	Ez megvédi Önt attól, hogy másképpen bánjanak Önnel, például amikor oktatáshoz kíván hozzáférni.
Foglalkoztatás	Ez megvédi Önt attól, hogy másképpen bánjanak Önnel, például munka vállalásakor vagy a munkavállalás feltételeivel kapcsolatban.
Termékek és szolgáltatások	Ez megvédi Önt attól, hogy másképpen bánjanak Önnel, amikor termékeket vásárol vagy különböző szolgáltatásokat vesz igénybe.
Lakhatás	Ez megvédi Önt attól, hogy másképpen bánjanak Önnel, például amikor szálláshelyet kíván bérebe venni vagy vásárolni.
Egyéb területek	Ez megvédi Önt attól, hogy másképpen bánjanak Önnel a fentiekben felsoroltaktól eltérő ügyekben, mint például az egészségügyi ellátással, a médiával, sporttal, tudománnyal, a politikai pártokkal, a civil társadalmi szervezetekkel stb. kapcsolatosan.
Szociális védelem	Ez megvédi Önt attól, hogy másképpen bánjanak Önnel, például amikor betegség, rokkantság, idős kor, munkanélküliség stb. esetén különböző szociális védelmi rendszerekhez kíván hozzáférni.

Utolsó frissítés: 24/10/2018

A honlapot az Európai Bizottság tartja fenn. Az ezen az oldalon található információ nem feltétlenül tükrözi az Európai Bizottság hivatalos álláspontját. A Bizottság semmilyen felelősséget vagy kötelezettséget nem vállal az e dokumentumban foglalt vagy említett információk és adatok tekintetében. Kérjük, az európai oldalak szerzői jogi szabályai vonatkozásában vegye figyelembe a jogi nyilatkozatot.